ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണമ്/പൂർവഭാഗഃ/അധ്യായഃ 32 യുഗപ്രജാലക്ഷണ-ഋഷിപ്രവര വർണ്ണനം

സൂത ഉവാച ..

യുഗേഷു യാസ്തു ജായന്തേ പ്രജാസ്താ മേ നിബോധത ..

ആസുരീ സർപഗാംധർവാ പൈശാചീ യക്ഷരാക്ഷസീ .. 32.1 ..

യസ്മിന്യുഗേ ച സംഭൂതി സ്താസാം യാവച്ച ജീവിതമ് ..

പിശാചാസുരഗംധർവാം യക്ഷരാക്ഷസപന്നഗാഃ .. 32.2 ..

പരിണാഹോച്ഛ്രയൈസ്തുല്യാ ജായംതേ ഹ കൃതേ യുഗേ ..

ഷണ്ണവത്യംഗുലോ ത്സേധോ ഹൃഷ്ടാനാം ദേവജന്മനാമ് .. 32.3 ..

സ്വേനാംഗുലപ്രമാണേന നിഷ്പന്നേന ച പൗഷ്ടികാത് ..

ഏതത്സ്വാഭാവികം തേഷാം പ്രമാണമിതി കുർവതേ .. 32.4 ..

മനുഷ്യാ വർതമാനാസ്തു യുഗം സംധ്യാശകേഷ്വിഹ ..

ദേവാസുരപ്രമാണം തു സപ്തസപ്തംഗുലാദസത് .. 32.5 ..

അംഗുലാനാം ശതം പൂർണമഷ്ടപംചാശദുത്തരമ് ..

ദേവാസുരപ്രമാണം തു ഉച്ഛ്രയാത്കലിജൈഃ സ്മൃതമ് .. 32.6 ..

ചത്വാരശ്ചാപ്യശീതിശ്ച കലിജൈരംഗുലൈഃ സ്മൃതഃ ..

സ്വേനാംഗുലിപ്രമാണേന ഊർദ്ധ്വമാപാദമസ്തകാത് .. 32.7 ..

ഇത്യേഷ മാനുഷോത്സേധോ ഹ്രസതീഹ യുഗാംശകേ ..

സർവേഷു യുഗകാലേഷു അതീതാനാഗതേഷ്വിഹ .. 32.8 ..

സ്വേനാംഗുലിപ്രമാണേന അഷ്ടതാലഃ സ്മൃതോ നരഃ ..

ആപാദതലമസ്തിഷ്കോ നവതാലോ ഭവേത്തു യഃ .. 32.9 ..
സംഹതാ ജാനുബാഹുസ്തു സ സുരൈരപി പൂജ്യതേ ..
ഗവാശ്വഹസ്തിനാം ചൈവ മഹിഷ സ്യാവരാത്മനാമ് .. 32.10 ..
കർമണൈതേന വിജ്ഞേയേ ഹ്രാസവൃദ്ധീ യുഗേ യുഗേ ..
ഷട്സപ്തത്യംഗുലോത്സേധഃ പശൂനാം കകുദസ്തു വൈ .. 32.11 ..
അംഗുലാഷ്ടശതം പൂർണമുത്സേധഃ കരിണാം സ്മൃതഃ ..
അംഗുലാനാം സഹസ്രം തു ചത്വാരിംശാംഗുലൈർവിനാ .. 32.12 ..
പഞ്ചാശതാ യവാനാം ച ഉത്സേധഃ ശാഖിനാം സ്മൃതഃ ..
മാനുഷസ്യ ശരീരസ്യ സന്നിവേശസ്തു യാദൃശഃ .. 32.13 ..
തല്ലക്ഷണസ്തു ദേവാനാം ദൃശ്യേത തത്ത്വദർശനാത് ..
ബുദ്ധ്യാതിശയയുക്തശ്ച ദേവാനാം കായ ഉച്യതേ .. 32.14 ..
തഥാ സാതിശയസ്ചൈവ മാനുഷഃ കായ ഉച്യതേ ..
ഇത്യേതേ വൈ പരിക്രാംതാ ഭാവാ യേ ദിവ്യമാനുഷാഃ .. 32.15 ..
പശൂനാം പക്ഷിണാം ചൈവ സ്ഥാവരാണാം ച സർവശഃ ..
ഗാവോ ഹ്യജാവയോഽശ്വാശ്ച ഹസ്തിനഃ പക്ഷിണോ നഗാഃ .. 32.16 ..
ഉപയുക്താഃ ക്രിയാസ്വേതേ യജ്ഞിയാസ്വിഹ സർവശഃ ..
ദേവസ്ഥാനേഷു ജായന്തേ തദ്രൂപാ ഏവ തേ പുനഃ .. 32.17 ..
യഥാശയോപഭോഗാസ്തു ദേവാനാം ശുഭമൂർത്തയഃ ..
തേഷാം രൂപാനുരൂപൈസ്തു പ്രമാണൈഃ സ്ഥാണുജംഗമൈഃ .. 32.18 ..
മനോജ്ഞൈസ്തത്ര ഭാവൈസ്തേ സുഖിനോ ഹ്യുപപേദിരേ ..
അതഃ ശിഷ്ടാൻപ്രവക്ഷ്യാമി സതഃ സാധൂംസ്തഥൈവ ച .. 32.19 ..
സദിതി ബ്രഹ്മണഃ ശബ്ദസ്തദ്വംതോ യേ ഭവംത്യുത ..
സാജാത്യാദ്ബ്രഹ്മണസ്ത്വേതേ തേന സന്തഃ പ്രചക്ഷതേ .. 32.20 ..
ദശാത്മകേ യേ വിഷയേ കാരണേ ചാഷ്ടലക്ഷണേ ..
ന ക്രുധ്യംതി ന ഹ്ദൃഷ്യംതി ജിതാത്മാനസ്തു തേ സ്മൃതാഃ .. 32.21 ..
സാമാന്യേഷു തു ധർമേഷു തഥാ വൈശേഷികേഷു ച ..

ബ്രഹ്മക്ഷത്രവിശോ യസ്മാദ്യുക്താസ്തസ്മാ ദ്വിജാതയഃ .. 32.22 ..

വർണാശ്രമേഷു യുക്തസ്യ സ്വർഗതൗ സുഖചാരിമഃ ..

ശ്രൗതസ്മാർതസ്യ ധർമസ്യ ജ്ഞാനാദ്ധർമജ്ഞ ഉച്യതേ .. 32.23 ..

വിദ്യായാഃ സാധനാത്സാധുർബ്രഹ്മചാരീ ഗുരോർഹിതഃ ..

ഗൃഹാണാം സാധനാച്ചൈവ ഗൃഹസ്ഥഃ സാധുരുച്യതേ .. 32.24 ..

സാധനാത്തപസോഽരണ്യേ സാധുർവൈഖാനസഃ സ്മൃതഃ ..

യതമാനോ യതിഃ സാധുഃ സ്മൃതോ യോഗസ്യ സാധനാത് .. 32.25 ..

ഏവമാശ്രമധർമാണാം സാധനാത്സാധവഃ സ്മൃതാഃ ..

ഗൃഹസ്ഥോ ബ്രഹ്മചാരീ ച വാനപ്രസ്ഥോ യതിസ്തഥാ .. 32.26 ..

അഥ ദേവാ ന പിതരോ മുനയോ ന ച മാനുഷാഃ ..

അയം ധർമോ ഹ്യയം നേതി വിംദതേ ഭിന്നദർശനാഃ .. 32.27 ..

ധർമാധർമാവിഹപ്രോക്തൗ ശബ്ദാവേതൗ ക്രിയാത്മകൗ ..

കുശലാകുശലം കർമ ധർമാധർമാവിഹ സ്മൃതാമ് .. 32.28 ..

ധാരണർഥോ ധൃതിശ്ചൈവ ധാതുഃ ശബ്ദേ പ്രകീർത്തിതഃ ..

അധാരണാമഹത്ത്വേ ച അധർമ ഇതി ചോച്യതേ .. 32.29 ..

അഥേഷ്ടപ്രാപകോ ധർമ ആചാര്യൈരുപദിശ്യതേ ..

അധർമശ്ചാനിഷ്ടഫലോഹ്യാചാര്യൈരുപദിശ്യതേ .. 32.30 ..

വൃദ്ധാശ്ചാലോലുപാശ്ചൈവ ത്വാത്മവന്തോ ഹ്യദാംഭികാഃ ..

സമ്യഗ്വിനീതാ ഋജവസ്താനാചാര്യാൻപ്രജക്ഷതേ .. 32.31 ..

സ്വയമാചരതേ യസ്മാദാചാരം സ്ഥാപയത്യപി ..

ആചിനോതി ച ശാസ്ത്രാണി ആചാര്യസ്തേന ചോച്യതേ .. 32.32 ..

ധർമജ്ഞൈർവിഹിതോ ധർമഃ ശ്രൗതഃ സ്മാർത്തോ ദ്വിധാ ദ്വിജൈഃ ..

ദാരാഗ്നിഹോത്രസമ്ബന്ധാദ്ദ്വിധാ ശ്രൗതസ്യ ലക്ഷണമ് .. 32.33 ..

സ്മാർത്തോ വർണാശ്രമാചാരൈര്യമൈഃ സനിയമൈഃ സ്മൃതഃ ..

പൂർവേഭ്യോ വേദയിത്വേഹ ശ്രൗതം സപ്തർഷ യോഽബ്രുവൻ .. 32.34 ..

ഋചോ യജൂംസാമാനി ബ്രഹ്മണോഽങ്ഗാനി ച ശ്രുതിഃ ..

മന്വംതരസ്യാതീതസ്യ സ്മൃത്വാചാരാന്മനുർജഗൗ .. 32.35 ..

തസ്മാ ത്സ്മാർത്തഃ ധർമോ വർണാശ്രമവിഭാജകഃ ..

സ ഏഷ വിവിധോ ധർമഃ ശിഷ്ടാചാര ഇഹോച്യതേ .. 32.36 ..

ശേഷശബ്ദഃ ശിഷ്ട ഇതി ശേഷം ശിഷ്ടം പ്രചക്ഷതേ ..

മന്വംതരേഷു യേ ശിഷ്ടാ ഇഹ തിഷ്ഠംതി ധാർമികാഃ .. 32.37 ..

മനുഃ സപ്തർഷയശ്ചൈവ ലോകസംതാനകാരമാത് ..

ധർമാർഥം യേ ച തിഷ്ഠംതി താഞ്ഛിഷ്ടാന്വൈ പ്രചക്ഷതേ .. 32.38 ..

മന്വാദയശ്ച യേഽശിഷ്ടാ യേ മയാ പ്രാഗുദീരിതാഃ ..

തൈഃ ശിഷ്ടൈശ്ചരിതോ ധർമഃ സമ്യഗേവ യുഗേ യുഗേ .. 32.39 ..

ത്രയീ വാർത്താ ദംഡനീതിരിജ്യാ വർണാശ്രമാസ്തഥാ ..

ശിഷ്ടൈരാചര്യതേ യസ്മാന്മനുനാ ച പുനഃ പുനഃ .. 32.40 ..

പൂർവൈഃ പൂർവഗതത്വാച്ച ശിഷ്ടാചാരഃ സ സാത്വതഃ ..

ദാനം സത്യം തപോ ജ്ഞാനം വിദ്യേജ്യാ വ്രജനം ദയാ .. 32.41 ..

അഷ്ടൗ താനി ചരിത്രാണി ശിഷ്ടാചാരസ്യ ലക്ഷണമ് ..

ശിഷ്ടാ യസ്മാച്ചരംത്യേനം മനുഃ സപ്തർഷയസ്തു വൈ .. 32.42 ..

മന്വംതരേഷു സർവേഷു ശിഷ്ടാചാരസ്തതഃ സ്മൃതഃ ..

വിജ്ഞേയഃ ശ്രവണാച്ഛ്രൗതഃ സ്മരണാത്സ്മാർത്ത ഉച്യതേ .. 32.43 ..

ഇജ്യാവേദാത്മകഃ ശ്രൗതഃ സ്മാർത്തോ വർണാശ്രമാത്മകഃ ..

പ്രത്യംഗാനി ച വക്ഷ്യാമി ധർമസ്യേഹ തു ലക്ഷണമ് .. 32.44 ..

ദൃഷ്ട്വാ തു ഭൂതമർഥം യഃ പൃഷ്ടോ വൈ ന നിഗൂ ഹതി ..

യഥാ ഭൂതപ്രവാദസ്തു ഇത്യേതത്സത്യലക്ഷണമ് .. 32.45 ..

ബ്രഹ്മചര്യം ജപോ മൗനം നിരാഹാരത്വമേവ ച ..

ഇത്യേതത്തപസോ രൂപം സുഘോരം സുദുരാ സദമ് .. 32.46 ..

പശൂനാം ദ്രവ്യഹവിഷാമൃക്സാമയജുഷാം തഥാ ..

ഋത്വിജാം ദക്ഷിണാനാം ച സംയോഗോ യജ്ഞ ഉച്യതേ .. 32.47 ..

ആത്മവത്സർവഭൂതേഷു യാ ഹിതായാഹിതായ ച ..

പ്രവർത്തംതേ സമാ ദൃഷ്ടിഃ കൃത്സ്നാപ്യേഷാ ദയാ സ്മൃതാ .. 32.48 ..

ആക്രുഷ്ടോ നിഹതോ വാപി നാക്രോശേദ്യോ ന ഹംതി ച ..

വാങ്മനഃകർമഭിർവേത്തി തിതിക്ഷൈഷാ ക്ഷമാ സ്മൃതാ .. 32.49 ..

സ്വാമിനാ രക്ഷ്യമാണാനാമുത്സൃഷ്ടാനാം ച സംഭ്രമേ ..

പരസ്വാനാമനാദാനമലോഭ ഇതി കീർത്യതേ .. 32.50 ..

മൈഥുനസ്യാസമാചാരോ ന ചിംതാ നാനുജല്പനമ് ..

നിവൃത്തിർബ്രഹ്മചര്യം തദച്ഛിദ്രം തപ ഉച്യതേ .. 32.51 ..

ആത്മാർഥം വാ പരാർഥം വാ ചേംദ്രിയാണീഹ യസ്യ വൈ ..

മിഥ്യാ ന സംപ്രവർത്തംതേ ശാമസ്യൈതത്തു ലക്ഷമമ് .. 32.52 ..

ദശാത്മകേ യോ വിഷയേ കാരണേ ചാഷ്ടലക്ഷണേ ..

ന ക്രുദ്ധ്യേത പ്രതിഹതഃ സ ജിതാത്മാ വിഭാവ്യതേ .. 32.53 ..

യദ്യദിഷ്ടതമം ദ്രവ്യം ന്യായേനൈവാഗതം ച യത് ..

തത്തദ്ഗുണവതേ ദേയമിത്യേതദ്ദാനലക്ഷണമ് .. 32.54 ..

ദാനം ത്രിവിധമിത്യേതത്കനിഷ്ഠജ്യേഷ്ഠമധ്യമമ് ..

തത്ര നൈശ്രേയസം ജ്യേഷ്ഠം കനിഷ്ഠം സ്വാർഥസിദ്ധയേ .. 32.55 ..

കാരുണ്യാത്സർവഭൂതേഷു സംവിഭാഗസ്തു മധ്യമഃ ..

ശ്രുതിസ്മൃതിഭ്യാം വിഹിതോ ധർമോ വർമാശ്രമാത്മകഃ .. 32.56 ..

ശിഷ്ടാചാരാവിരുദ്ധശ്ച ധർമഃ സത്സാധുസംമതഃ ..

അപ്രദ്വേഷോഹ്യനി ഷ്ടേഷു തഥേഷ്ടസ്യാഭിനംദനമ് .. 32.57 ..

പ്രീതിതാപവിഷാദേഭ്യോ വിനിവൃത്തിർവിരക്തതാ ..

സംന്യാസഃ കർമണാം ന്യാസഃ കൃതാനാമകൃതൈഃ സഹ .. 32.58 ..

കുശലാകുശലാനാം തു പ്രഹാണം ന്യാസ ഉച്യതേ ..

വ്യക്താ യേ വിശേഷാസ്തേ വികാരേഽസ്മിന്നചേതനേ .. 32.59 ..

ചേതനാചേതനാന്യത്വവിജ്ഞാനം ജ്ഞാനമുച്യതേ ..

പ്രത്യംഗാനാം തു ധർമസ്യ ത്വിത്യേതല്ലക്ഷണം സ്മൃതമ് .. 32.60 ..

ഋഷിഭിർധർമതത്ത്വജ്ഞൈഃ പൂർവം സ്വായംഭുവേഽന്തരേ ..

അത്ര വോ വർണയിഷ്യാമി വിധിം മന്വംതരസ്യ യഃ .. 32.61 ..

തഥൈവ ചാതുർഹോത്രസ്യ ചാതുർവിദ്യസ്യ ചൈവ ഹി ..

പ്രതിമന്വംതരേ ചൈവ ശ്രുതിരന്യാ വിധീയതേ .. 32.62 ..

ഋചോ യജൂംഷി സമാനി യഥാ ച പ്രതിദൈവതമ് ..

ആഭൂതസംപ്ലവസ്യാപി വർജ്യൈകം ശതരുദ്രിയമ് .. 32.63 ..

വിധിർഹൗത്രസ്തഥാ സ്തോത്രം പൂർവവത്സംപ്രവർതതേ ..

ദ്രവ്യസ്തോത്രം ഗുണസ്തോത്രം ഫലസ്തോത്രം തഥൈവ ച .. 32.64 ..

ചതുർഥമാഭിജനകം സ്തോത്രമേതച്ചതുർവിധമ് ..

മന്വംതരേഷു സർവേഷു യഥാ ദേവാ ഭവംതി യേ .. 32.65 ..

പ്രവർതയതി തേഷാം വൈ ബ്രഹ്മാ സ്തോത്രം ചതുർവിധമ് ..

ഏവം മംത്രഗണാനാം തു സമുത്പത്തിശ്ചതുർവിധാ .. 32.66 ..

അഥർവഗര്യജുഷാം സാമ്നാം വേദേഷ്വിഹ പൃഥക്പൃഥക് ..

ഋഷീണാം തപ്യതാമുഗ്രം തപഃ പരമദുഷ്കരമ് .. 32.67 ..

മംത്രാഃ പ്രാദുർബഭൂവുർഹി പൂർവമന്വംതരേഷ്വിഹ ..

അസംതോഷാദ്ഭയാ ദ്ദുഃഖാത്സുഖാച്ഛോകാച്ച പംചധാ .. 32.68 ..

ഋഷീണാം താരകാഖ്യേന ദർശനേന യദൃച്ഛയാ ..

ഋഷീണാം യദൃഷിത്വം ഹി തദ്വക്ഷ്യാമീഹ ലക്ഷണൈഃ .. 32.69 ..

അതീതാനാഗതാനാം ച പംചധാ ത്വൃഷിരുച്യതേ ..

അതസ്ത്വൃഷീണാം വക്ഷ്യാമി തത്ര ഹ്യാർഷസമുദ്ഭവമ് .. 32.70 ..

ഗുണസാമ്യേ വർത്തമാനേ സർവസംപ്രലയേ തദാ ..

അവിഭാഗേ തു വേദാനാമനിർദേശ്യേ തമോമയേ .. 32.71 ..

അബുദ്ധിബൂർവകം തദ്വൈ ചേതനാർഥേ പ്രവർത്തതേ ..

ചേതനാബുദ്ധിപൂർവം തു ചേതനേന പ്രവർത്തതേ .. 32.72 ..

പ്രവർത്തതേ തഥാ ദ്വൗ തു യഥാ മത്സ്യോദകേ ഉഭേ ..

ചേതനാധിഷ്ഠിതം സത്ത്വം പ്രവർത്തതി ഗുണാത്മകമ് .. 32.73 ..

കാരണത്വാത്തഥാ കാര്യം തദാ തസ്യ പ്രവർത്തതേ ..

വിഷയോ വിഷയിത്വാച്ച അർഥ്യേർഥത്വാത്തഥൈവ ച .. 32.74 ..

കാലേന പ്രാപണീയേന ഭേദാസ്തു കരണാത്മകാഃ ..

സംസിധ്യംതി തദാ വ്യക്താഃ ക്രമേണ മഹദാദയഃ .. 32.75 ..

മഹതശ്ചാപ്യഹംകാരസ്തസ്മാദ്ഭൂതേദ്രിയാണി ച ..

ഭൂതഭേദാശ്ച ഭൂതേഭ്യോ ജജ്ഞിരേ സ്മ പരസ്പരമ് .. 32.76 ..

സംസിദ്ധകാര്യകരണഃ സദ്യ ഏവ വ്യവർത്തത ..

യഥോല്മുകാത്തു ത്രുടയഃ ഏകകാലാദ്ഭവംതി ഹി .. 32.77 ..

തഥാ വിവൃത്താഃ ക്ഷേത്രജ്ഞാഃ കാലേനൈകേന കാരണാത് ..

യഥാംധകാരേ ഖദ്യോതഃ സഹസാ സംപ്രദൃശ്യതേ .. 32.78 ..

തഥാ വിവൃത്തോ ഹ്യവ്യക്താത്ഖദ്യോത ഇവ സജ്ജ്വലൻ ..

സ മാഹൻസശരീരസ്തു യത്രൈവായമവർത്തത .. 32.79 ..

തത്രൈവ സംസ്ഥിതോ വിദ്വാന്ദ്വാരശാലാമുഖേ വിഭുഃ ..

മഹാംസ്തു തമസഃ പാരേ വൈലക്ഷണ്യാദ്വിഭാവ്യതേ .. 32.80 ..

തത്രൈവ സംസ്ഥിതേ വിദ്വാംസ്തമസോഽന്ത ഇതി ശ്രുതിഃ ..

ബുദ്ധിർവിവർത്തമാനസ്യ പ്രാദുർഭൂതാ ചതുർവിധാ .. 32.81 ..

ജ്ഞാനം വൈരാഗ്യമൈശ്വര്യം ധർമശ്ചേതി ചതുഷ്ടയമ് ..

സാംസിദ്ധികാന്യഥൈതാനി വിജ്ഞേയാനി നരസ്യ വൈ .. 32.82 ..

സ മഹാത്മാ ശരീരസ്യ വൈവർത്താത്സിദ്ധിരുച്യതേ ..

അനുശേതേ യതഃ സർവാൻക്ഷേത്രജ്ഞാനമഥാപി വാ .. 32.83 ..

പുരിഷത്വാച്ച പുരുഷഃ ക്ഷത്രേജ്ഞാനാത്സ ഉച്യതേ ..

യസ്മാദ്ബുദ്ധ്യാനുശേതേ ച തസ്മാദ്ബോധാത്മകഃ സ വൈ .. 32.84 ..

സംസിദ്ധയേ പരിഗതം വ്യക്താവ്യക്തമചേതനമ് ..

ഏവം വിവൃത്തഃ ക്ഷേത്രജ്ഞഃ ക്ഷേത്രജ്ഞാനാഭിസംഹിതഃ .. 32.85 ..

വിവൃത്തിസമകാലം തു ബുദ്ധ്യാവ്യക്തമൃഷിഃ സ്വയമ് ..

പരം ഹ്യർഷയതേ യസ്മാത്പരമർഷിത്വമസ്യ തത് .. 32.86 ..

ഗത്യർഥാദൃഷതേർധാതോർനാമ നിർവൃതിരാദിതഃ ..

യസ്മാദേവ സ്വയം ഭൂതസ്തസ്മാച്ചാപ്യൃഷിതാ സ്മൃതാ .. 32.87 ..

ഈശ്വരാത്സ്വയമുദ്ഭൂതാ മാനസാ ബ്രഹ്മണഃ സുതാഃ ..

യസ്മാദുത്പദ്യമാനൈസ്തൈർമഹാൻപരിഗതഃ പരഃ .. 32.88 ..

യസ്മാദ-ഷംതി തേ ധീരാ മഹാംതം സർവതോ ഗുണൈഃ ..

തസ്മാന്മഹർഷയഃ പ്രോക്താ ബുദ്ധേഃ പരമ ദർശിനാ .. 32.89 ..

ഈശ്വരാണാം സുതാസ്തേഷാം മാനസാ ഔരസാശ്ച വൈ ..

അഹംകാരം തപശ്ചൈവ ഋഷംതി ഋഷിതാം ഗതാഃ .. 32.90 ..

തസ്മാത്സപ്തർഷയസ്തേ വൈ ഭൂതാദൗ തത്ത്വദർശനാത് ..

ഋഷിപുത്രാ ഋഷീകാസ്തു മൈഥുനാദ്ഗർഭസംഭവാഃ .. 32.91 ..

തന്മാത്രാണി ച സത്യം ച ഋഷംതേ തേ മഹൗജസഃ ..

സപ്ത/ഷര്യസ്ത തസ്തേ ച പരസത്യസ്യ ദർശനാഃ .. 32.92 ..

ഋഷീകാണാം സുതാസ്തേ സ്യുർവിജ്ഞേയാ ഋഷിപുത്രകാഃ ..

ഋഷംതി തേ ഋതം യസ്മാദ്വിശേഷാംശ്ചൈവ തത്ത്വതഃ .. 32.93 ..

തസ്മാത്സപ്തർഷയസ്തേപി ശ്രുതേഃ പരമദർശനാത് ..

അവ്യക്താത്മാ മഹാനാത്മാഹംകാരാത്മാ തഥൈവ ച .. 32.94 ..

ഭൂതാത്മാ ചേംദ്രിയാത്മാ ച തേഷാം തജ്ജ്ഞാനമുച്യതേ ..

ഇത്യേതാ ഋഷിജാതീസ്താ നാമഭിഃ പംച വൈ ശൃണു .. 32.95 ..

ഭൃഗുർമരീചിരത്രിശ്ച ഹ്യംഗിരാഃ പുലഹഃ ക്രതുഃ ..

മനുർദക്ഷോ വസിഷ്ടശ്ച പുലസ്ത്യശ്ചേതി തേ ദശ .. 32.96 ..

ബ്രഹ്മണോ മാനസാ ഹ്യേതേ ഉദ്ഭൂതാഃ സ്വയമീശ്വരാഃ ..

പരത്വേനർഷയോ യസ്മാത്സ്മൃതാസ്തസ്മാന്മഹർഷയഃ .. 32.97 ..

ഈശ്വരാണാം സുതാ ഹ്യേതേ ഋഷയസ്താന്നിബോധത ..

കാവ്യോ ബൃഹസ്പതിശ്ചൈവ കശ്യപശ്ച്യവനസ്തഥാ .. 32.98 ..

ഉതഥ്യോ വാമദേവശ്ച അപാ സ്യശ്ചോശിജസ്തഥാ ..

കർദമോ വിശ്രവാഃ ശക്തിർവാലഖില്യാസ്തഥാർവതഃ .. 32.99 ..

ഇത്യേതേ ഋഷയഃ പ്രോക്താസ്തപസാ ചർഷിതാം ഗതാഃ ..

ഋഷിപുത്രാനൃഷീകാംസ്തു ഗർഭോത്പന്നാന്നിബോധത .. 32.100 ..

വത്സരോ നഗൃഹൂശ്ചൈവ ഭരദ്വാജസ്തഥൈവ ച ..

ഋഷിദീർഘതമാശ്ചൈവ ബൃഹദുക്ഥഃ ശരദ്വതഃ .. 32.101 ..

വാജശ്രവാഃ ശുചിശ്ചൈവ വശ്യാശ്വശ്ച പരാശരഃ ..

ദധീചഃ ശംശപാശ്ചൈവ രാജാ വൈശ്രവണസ്തഥാ .. 32.102 ..

ഇത്യേതേ ഋഷികാഃ പ്രോക്താസ്തേ സത്യാദൃഷിതാം ഗതാഃ ..

ഈശ്വരാ ഋഷയശ്ചൈവ ഋഷികാശ്ചൈവ തേ സ്മൃതാഃ .. 32.103 ..

ഏതേ മംത്രകൃതഃ സർവേ കൃത്സ്നശസ്താന്നിബോധത ..

ഭൃഗുഃ കാവ്യഃ പ്രചേതാശ്ച ഋചീകോ ഹ്യാത്മവാനപി .. 32.104 ..

ഔർവാഽഥ ജമദഗ്നിശ്ച വിദഃ സാരസ്വതസ്തഥാ ..

ആർഷ്ടിഷേണോ യുധാജിച്ച വീതഹവ്യസുവർചസൗ .. 32.105 ..

വൈന്യഃ പൃഥുർദിവോദാസോ ബാധ്യശ്വോ ഗൃത്സശൗനകൗ ..

ഏകോനവിംശതിർഹ്യേതേഭൃഗവോ മംത്രവാദിതഃ .. 32.106 ..

അംഗിരാ വൈദ്യഗശ്ചൈവ ഭരദ്വാജോഽഥ ബാഷ്കലിഃ ..

ഋതവാകസ്തഥാ ഗർഗഃ ശിനിഃ സംകൃതിരേവ ച .. 32.107 ..

പുരുകുത്സശ്ച മാംധാതാ ഹ്യംബരീഷസ്തഥൈവ ച ..

യുവനാശ്വഃ പൗരകുത്സസ്ത്രസദ്ദസ്യുശ്ച ദസ്യുമാൻ .. 32.108 ..

ആഹാര്യോ ഹ്യജമീഢശ്ച തുക്ഷയഃ കപിരേവ ച ..

വൃഷാദർഭോ വിരൂപാശ്വഃ കണ്വശ്ചൈവാഥ മുദ്ഗലഃ .. 32.109 ..

ഉതഥ്യശ്ച സനദ്വാജസ്തഥാ വാജശ്രവാ അപി ..

അയാസ്യശ്ചക്രവർത്തീ ചവാമദേവസ്തഥൈവ ച .. 32.110 ..

അസിജോ ബൃഹദുക്ഥശ്ച ഋഷിർദീർഘതമാസ്തഥാ ..

കക്ഷീവാംശ്ച ത്രയസ്ത്രിംശത്സ്മൃതാ ഹ്യാംഗിരസാ വരാഃ .. 32.111 ..

ഏതേ മംത്രകൃതഃ സർവേ കാശ്യപാംസ്തു നിബോധത ..

കാശ്യപശ്ചൈവ വത്സാരോ നൈധ്രുവോ രൈഭ്യ ഏവ ച .. 32.112 ..

അസിതോ ദേവ ലശ്ചൈവ ഷഡേതേ ബ്രഹ്മവാദിനഃ ..

അത്രിരർവസനശ്ചൈവ ശ്യാവാശ്വശ്ച ഗവിഷ്ഠിരഃ .. 32.113 ..

ആവിഹോത്ര ഋഷിർദ്ധീമാംസ്തഥാ പൂർവാതിഥിശ്ച സഃ ..

ഇത്യേതേ ചാത്രയഃ പ്രോക്താ മംത്രകാരാ മഹർഷയഃ .. 32.114 ..

വസിഷ്ഠശ്ചൈവ ശക്തിശ്ച തഥൈവ ച പരാശരഃ ..

ചതുർഥ ഇന്ദ്രപ്രമതിഃ പംചമശ്ച ഭരദ്വസുഃ .. 32.115 ..

ഷഷ്ഠശ്ച മൈത്രാവരുണിഃ കുംഡിനഃ സപ്തമസ്തഥാ ..

ഇതി സപ്ത വശിഷ്ഠാശ്ച വിജ്ഞേയാ ബ്രഹ്മവാദിനഃ .. 32.116 ..

വിശ്വാമിത്രസ്തു ഗാധേയോ ദേവരാതസ്തഥോദ്ഗലഃ ..

തഥാ വിദ്വാന്മധുച്ഛംദാ ഋഷിശ്ചാന്യോഽഘമർഷണഃ .. 32.117 ..

അഷ്ടകോ ലോഹിതശ്ചൈവ കതഃ കോലശ്ച താവുഭൗ ..

ദേവശ്രവാസ്തഥാ രേണുഃ പൂരണോഽഥ ധനംജയഃ .. 32.118 ..

ത്രയോദശൈതേ ധർമിഷ്ഠാ വിജ്ഞേയാഃ കുശികാവരാഃ ..

അഗസ്ത്യോഽയോ ദൃഢായുശ്ച വിധ്മവാഹസ്തഥൈവ ച .. 32.119 ..

ബ്രഹ്മിഷ്ഠാഗസ്തപാ ഹ്യേതേ ത്രയഃ പരമകീർത്തയഃ ..

മനുർവൈവസ്വതശ്ചൈവ ഏലോ രാജാ പുരൂഖാഃ .. 32.120 ..

ക്ഷത്ര്രിയാണാം ചരാവേതൗ വിജ്ഞേയൗ മംത്രവാദിനൗ ..

ഭലംദനശ്ച വത്സശ്ച സംകീലശ്ചൈവ തേ ത്രയഃ .. 32.121 ..

ഏതേ മംത്രകൃതശ്ചൈവ വൈശ്യാനാം പ്രവരാഃ സ്മൃതാഃ ..

ഇത്യേഷാ നവതിഃ പ്രോക്താ മംത്രാ യൈർഋഷിഭിഃ കൃതാഃ ..

ബ്രാഹ്മണാഃ ക്ഷത്രിയാ വൈശ്യാ ഋഷിപുത്രാന്നിബോധത .. 32.122 ..

ഇതി ശ്രീബ്രഹ്മാംഡേ മഹാപുരാണേ വായുപ്രോക്തേ പൂർവഭാഗേ ദ്വിതീയേഽനുഷംഗപാദേ യുഗപ്രജാലക്ഷണമൃഷിപ്രവരവർണനം ച നാമ ദ്വാത്രിംശത്തമോഽധ്യായഃ .. 32 ..

ഓം· P. R. IYER 10·3-2024

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണമ്/പൂർവഭാഗഃ/അധ്യായഃ_32&oldid=364537"
ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്

7 ജനവരീ 2023 (തമേ) ദിനാങ്കേ 02:31 സമയേ അന്തിമപരിവർതനം ജാതമ്

പാഠഃ ക്രിയേടിവ കാ'മൻസ ഐട്രിബ്യൂശന/ശേയര-അലാഇക അഭിജ്ഞാപത്രസ്യ അന്തർഗതതയാ ഉപലബ്ധഃ അസ്തി; അന്യാഃ സംസ്ഥിത്യഃ അപി സന്തി . അധികം ജ്ഞാതുമ് അത്ര ഉപയോഗസ്യ സംസ്ഥിതിം പശ്യതു .